arheološkimuzejistre

STRUČNO IZVJEŠĆE O PODMORSKOM ARHEOLOŠKOM PREGLEDU JUŽNOG DIJELA LUKE POREČ

Izvještaj sastavila:
Dr. sc. Ida Koncani Uhač, muzejska savjetnica
Zbirka podvodne arheologije

U Puli, kolovoz 2025.

Arheološki muzej Istre

Carrarina 3

52100 Pula

Centrala: +385 52 351 300

Ravnatelj: +385 52 351 304

Tajništvo: +385 52 351 303

Fax: +385 52 351 333

Email: arheoloski-muzej-istre@pu.t-com.hr

URBROJ: 622

Pula, 25. kolovoza 2025.

PREDMET:

Stručni izvještaj o podmorskom arheološkom pregledu južnog dijela luke Poreč

1. Uvod

Interesno podmorje luke Poreč (44°13'31"S, 13°35'41"I, Sl. 1) upisano je u Registar kulturnih dobara RH (RRI-109) te je sukladno odredbama o zaštiti kulturnih dobara, prije izvođenja građevinskih radova bilo potrebno obaviti podmorski arheološki pregled. Arheološki pregled je naručen od strane Lučke uprave Poreč sa sjedištem na adresi Obala Maršala Tita 21, 52440, Poreč. Sukladno izdanim posebnim uvjetima Ministarstva kulture i medija RH, Arheološki muzej Istre (u daljnjem tekstu AMI) je proveo navedene radove u svrhu izgradnje novog mula luke na području od hotela Palazzo do tzv. Mola.

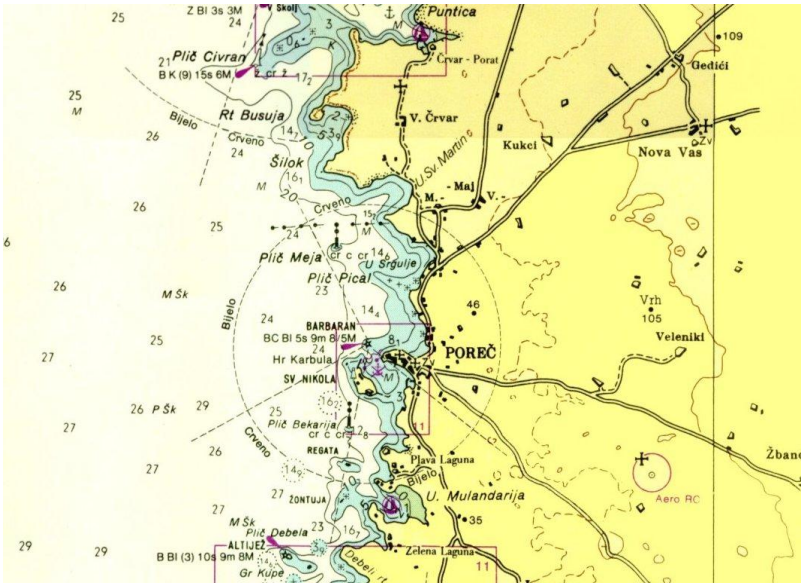

Sl. 1. Detalj nautičke karte interesnog područja luke Poreč (karta HHI)

Arheološki pregled je proveden u lipnju, temeljem izdanog Rješenja za podvodna arheološka istraživanja (Kl.: UP/I 612-07/25-02/0199, URBROJ: 532-04-02-10/11-25/05) od strane Ministarstva kulture i medija RH, nadležnog Konzervatorskog odjela u Puli.

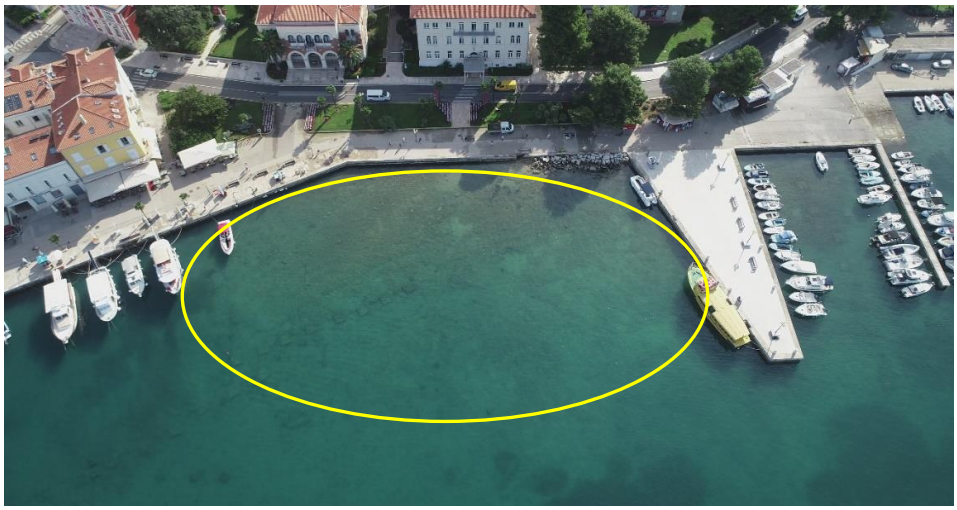

Sl. 2. Područje zahvata u Luci Poreč na kojem je proveden arheološki pregled
(Idejno rješenje Br. projekta: 11/24/IR)

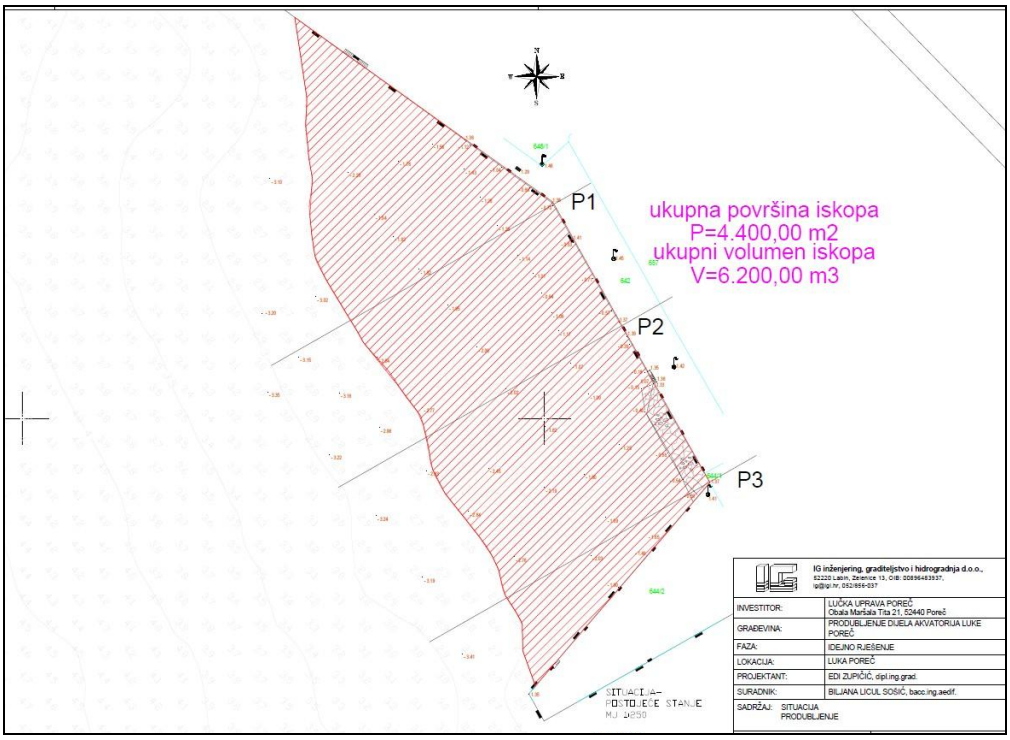

Sl. 3. Situacija Idejnog rješenja produbljenja dijela akvatorija luke Poreč

Podmorski arheološki pregled su obavili muzejska savjetnica dr.sc. Ida Koncani Uhač, viša restauratorica Andrea Dugandžić i ronioc Moreno Almassi.

Financijska sredstva za arheološki pregled osigurao je naručitelj Lučka uprava Poreč.

2. Podmorski arheološki pregled i rezultati pretraživanja

Arheološki pregled terena obavljen je u parovima metodom pretraživanja paralelnih pravaca na način da su ronioci pretraživali u liniji, držeći se na međusobno vidljivoj udaljenosti. Za ronjenje je korištena ronilačka oprema otvorenog kruga za disanje s bocama punjenim zrakom. Vidljivost mora tijekom trajanja aktivnosti pretraživanja bila je dobra. S obzirom da je ronjenje obavljano u lučkom području, radi sigurnosti ronjenja, ronioce je s gumenjakom pratio djelatnik Lučke uprave Poreč.

Pregled je obavljen zapadno od mola, od vrha prema korijenu lučke strukture do brodova uz rivu. Na pregledanom području nisu uočene arheološke nepokretne strukture. Morsko dno je u dijelu ispod rive, odnosno školjere, kamenito te postepeno prelazi u pješčano.

Sl. 4. Pogled na pregledano podmorje ispred zgrade današnje Gradske vijećnice u Poreču

Pregledano podmorje obiluje pokretnim arheološkim predmetima iz novovjekovnog razdoblja (stakleno i keramičko posuđe, građevinska keramika, utilitarni predmeti) dok su uz samu rivu uočena tek dva ulomka rimske amfore, vjerojatno doplavljena s područja rimske luke koja se nalazila ispod današnje obale. Veći broj novovjekovnih arheoloških predmeta svjedoči o intenzivnoj plovidbi odnosno lučkoj aktivnosti na ovom dijelu porečke luke u razdoblju novog vijeka.

Najmanja pregledana dubina uz današnju obalu iznosi 1 m, a najveća dubina s vanjske strane mula, iznosi oko 4 metra.

Prikupljeni pokretni arheološki predmeti pohranjeni su u Arheološkom muzeju Istre te se nalaze na desalinizaciji.

Sl. 5. Ronioci na južnom dijelu porečke luke

Sl. 6. Izumrle periske na pregledanom području

Na morskom dnu je uočen značajan broj izumrlih jedinki periski (*Pinna nobilis,* Sl. 6).

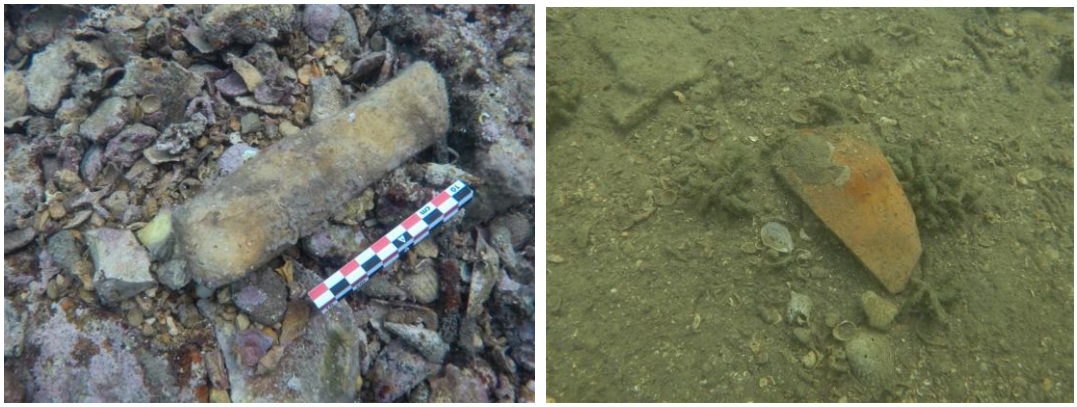

Sl. 7. Ulomci rimskih amfora (ručica i dio trbuha)

Od rimskih nalaza su pronađeni ulomci italskih amfora (Sl. 7) od čega jedna ručka te ulomak trbuha amfore.

Najviše nalaza pripada novovjekovnim ulomcima među kojima su stakleni nalazi (Sl. 8) odnosno ulomak visokog uskog vrata boce od bezbojnog stakla koji bi mogao pripadati 19. stoljeću. Pronađena je i tintarnica, bočica za držanje tinte za pisanje s perom.

Sl. 8. Stakleni predmeti iz luke

Pronađene su i dvije cjelovite keramičke lule datirane u razdoblje od 18. do 19. stoljeća (Sl. 9).

Sl. 9. Nalazi keramičkih lula

Najveći dio repertoara pripada novovjekovnom stolnom posuđu široke datacije, između 17. i 19. stoljeća dok manji broj ulomaka otpada na kuhinjsko posuđe (Sl. 10).

Iz grupe stolnog posuđa se mogu izdvojiti ulomci glaziranih zdjela i zdjelica na prstenastoj nozi dok se među kuhinjskim posudama razaznaje ulomak gornjeg dijela lonca s rupom ispod oboda.

Na pregledanom području se pronalaze i ulomci novovjekovne građevinske keramike.

Sl. 10. Ulomci pronađenog novovjekovnog posuđa

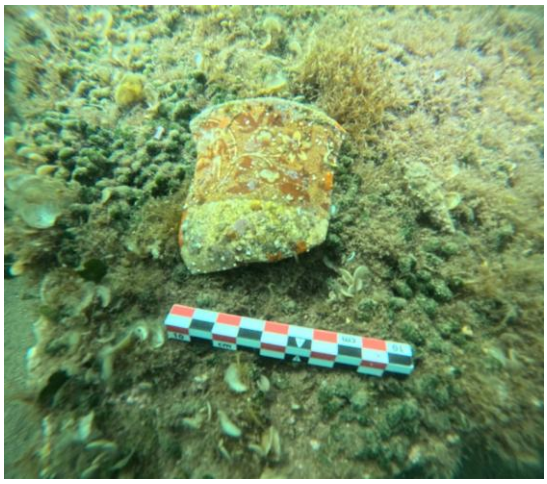

Sl. 11. Nalazi iz 19. na 20. stoljeće

3. Stručno mišljenje

Predmetnim arheološkim pregledom na području južnog dijela luke Poreča, sjeverozapadno od mola, nije ustanovljeno postojanje nepokretne baštine, ali je pronađen veći broj arheoloških pokretnih nalaza iz novovjekovnog razdoblja. S obzirom na prikupljene nalaze koji upućuju na kontinuirano korištenje navedenog lučkog područja čije je podmorje prekriveno vremenskim naslagama mulja te recentnim smećem, prije početka građevinskih radova, potrebno je obaviti prikupljanje površinskog arheološkog materijala s morskog dna. Također se preporuča obavljanje arheološkog nadzora tijekom produbljivanja ovog dijela akvatorija luke.

Dr. sc. Ida Koncani Uhač